David de Augusta ordinis ff. minorum monachus ex tenebris seculi XIII erutus

Autor(en): **Bruckerus, Jacobus**

Objekttyp: **Article**

Zeitschrift: **Museum Helveticum ad juvandas literas in publicos usus apertum**

Band (Jahr): **- (1747)**

Heft 6

PDF erstellt am: **29.04.2024**

Persistenter Link: https://doi.org/10.5169/seals-394603

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Inhalten der Zeitschriften. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern.
Die auf der Plattform e-periodica veröffentlichten Dokumente stehen für nicht-kommerzielle Zwecke in Lehre und Forschung sowie für die private Nutzung frei zur Verfügung. Einzelne Dateien oder Ausdrucke aus diesem Angebot können zusammen mit diesen Nutzungsbedingungen und den korrekten Herkunftsbezeichnungen weitergegeben werden.
Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. Die systematische Speicherung von Teilen des elektronischen Angebots auf anderen Servern bedarf ebenfalls des schriftlichen Einverständnisses der Rechteinhaber.

Haftungsausschluss

Alle Angaben erfolgen ohne Gewähr für Vollständigkeit oder Richtigkeit. Es wird keine Haftung übernommen für Schäden durch die Verwendung von Informationen aus diesem Online-Angebot oder durch das Fehlen von Informationen. Dies gilt auch für Inhalte Dritter, die über dieses Angebot zugänglich sind.

Ein Dienst der *ETH-Bibliothek*
ETH Zürich, Rämistrasse 101, 8092 Zürich, Schweiz, www.library.ethz.ch

http://www.e-periodica.ch

DAVID DE AUGUSTA
Ordinis FF. Minorum
Monachus
ex tenebris Seculi XIII erutus.
a
JACOBO BRUCKERO.

§. I.

QUas omnem medii ævi hiſtoriam cinxiſſe rerum veterum, maxime Germanicarum gnaris notiſſimum eſt, tenebras cauſſam eſſe latentium tot particularum hiſtoriæ literariæ atque eccleſiaſticæ majorum noſtrorum adeo manifeſtum eſt, ut probare id exemplis plane ſit ſupervacaneum. Id inprimis celeberrimæ, quam nos hodie incolimus, Auguſtæ Vindelicorum coloniæ accidiſſe, ineluctabiles, quibus hiſtoria Auguſtana obſepitur difficultates, hiatus & incertitudo rerum medii ævi interdum maxima, præcipue quod ad ſtatum hujus urbis literarium attinet, comprobant. Cujus potiſſimum cauſſam virorum doctorum, quæ tunc communi ſeculi fato invaluerat, inopiæ, temporumque, quod ad disciplinarum ſtudia attinet, infelicitati, adſcribendum putamus: quæ ut omnem eo tempore Germaniam occupaverat, ita Auguſtanam quoque civitatem cimmeria quaſi nocte preſſiſſe, annalium ſilentium triſte & obſcurum plane, & iſtius

us ingenii humani paupertatis index ſatis ſuperque prodit. Nam ut taceamus, rariores Sibyllinis foliis eſſe commentarios de rebus Auguſtanis, quorum auctores iſtius ævi ætatem attingunt; plerique qui horum temporum facta exponunt, & ab iſtorum annorum temporibus propius abſunt, hiſtoriarum libri ab indoctis hominibusque ἰδιώταις conſcripti ſunt, adeoque iſtis propemodum characteribus deſtituuntur, quibus fides hiſtorica nititur, commendarique ſolent annales civiles & eccleſiaſtici. Et profecto mirari ſatis non licet, in ampliſſima & celeberrima eaque libera ſacri Romani imperii urbe, ad quam a priſcis, & inprimis medii ævi ſeculis confluxit, quicquid fere iſta tempora nobis fecit memorabilia, & in qua tot reipublicæ Germanicæ acta contigere, non deprehendi accuratorum juſtique ordinis annalium conditores, nec obtigiſſe illuſtri urbi eam felicitatem, qua Friſingam, S. Galli fanum, Weiſſenburgum, Vrſpergam, & ignobiliora loca alia fuiſſe gaviſa, ſcriptorum, qui ibi vixerunt paginæ teſtantur. In cujus tamen rei cauſſam latius inquirere, ab alio magis, quam ampliſſimæ urbis cive expectandum eſt, in voluptatis & quæſtus ſtudia olim, neſcio quam vere, rejiciebat HIERONYMUS WOLFIUS: (b) rem invidia non carentem, aliis explorandam relinquimus.

§. II.

Exemplum, quo dicta comprobare licet, exhibet DAVID de AUGUSTA, familiæ Franciſci alum-

(a) Vid. Vitæ Wolfianæ ab ipſo ſcriptæ ſynopſis a nobis edita & Temp. Helv. T. IV. Sect. III. p. 503. ſeqq. repetita.

alumnus, qui Auguſtæ Vindelicorum vixit, & haud ignobile inter Theologos ſeculi XIII nomen conſecutus eſt. Cujus licet iſto tempore eruditionis atque ſanctitatis opinio maxima fuerit, & ſcripta quoque vir diligens & haud obeſæ naris reliquerit, ſupra ſeculi ſui inficetias aſſurgentia, adeo tamen obſcura curtaque eſt ejus in annalibus hiſtoria, ut quod indignamur, Auguſtanarum rerum ſcriptores, neſcio qua incuria vel literarum contemtu, ejus plane nomen ignorent atque reticeant. Et æternis quidem tenebris ſepulta jacuiſſet ejus memoria, niſi famoſæ *Conformitates vitæ S. Franciſci*, & cui tot virorum doctorum e Germanis nomen oblivioni ereptum debemus TRITHEMIUS, itemque WIMPHELINGIUS & FRANCISCUS GONZAGA nonnulla de hoc ſcriptore commemorantes, virum quendam e civibus noſtris doctiſſimum, qui *acta SS. Auguſtanorum* brevi at eleganti calamo deſcripſit (b) & pulcherrimis iconibus, præſtantiſſimi LUCÆ KILIANI cœlo fabrefactis, (quem illuſtrem urbis duumvirum MARCUM WELSERUM, vel ex fratribus Antonio, Matthæo atque Paulo unum fuiſſe, non iniquis rationibus ſuſpicamur) permoviſſent, ut ejus memoriam, conquiſitis veterum teſtimoniorum laciniis paucis renovaret, & eodem fere tempore ejusdem Davidis de Auguſta opuscula publicæ luci vindicaret, typographei ad inſigne pinus, Welſeriana potiſſimum cura & liberalitate inſtructi diligentia. Amplioribus itaque memoriis

deſti-

(b) Prodiit liber elegans, at paucis notus Aug. Vind. ad inſigne pinus 1601. fol. editionem curante DOMINICO CUSTODE.

deſtituti brevi ſcriptiuncula ejus memoriam ab oblivione vindicabimus, amplius forte lumen ab illis expectaturi, qui ſi non majori cura, certe felicitate & eventu, in medii ævi hiſtoria verſati ſunt.

§. III.

Nomen in indicibus hiſtoriæ literariæ ſcriptorum eccleſiaſticorum Noſter gerit, more ejus ætatis a patria, vocatur enim DAVID DE AUGUSTA, vel Frater quoque David, itemque David de Teutonicus, ſuppreſſo nomine proprio. Quod ut propter famæ claritatem, qua patriam illuſtrarunt factum illo tempore eſſe, rerum medii ævi non ignaris conſtat, ita haud ignobile civitatis eruditæ ſidus noſtrum ſua ætate fuiſſe luculento teſtimonio confirmat. Conſtat vero ex hac appellatione, patriam eum Auguſtam habuiſſe; in qua tamen nullam ejus prorſus memoriam hodie ſupereſſe, ſupra jam doluimus. Nec quibus parentibus, quave familia ortus apud Auguſtanos ſit, ulla nobis enaſci ſuſpicio potuit. Quod non valde mirabuntur, qui cogitant, aſcetarum conſuetudinem, qua regulæ ſacræ ſe tradentes, novum ordinis nomen adſciſcere ſolent, hanc nobis notitiam omnem eripuiſſe: Et fortaſſe vilioris, quod ſolebat fieri, ſortis homo una ordinis ſacri gloria contentus, ſtudio gentilitium nomen reticuit. Nobis pro eo noſcendo ſufficit, eum, quod dudum AUBERTUS MIRÆUS (c) fecit, Auguſtæ noſtræ vindicaviſſe.

§. IV.

(c) In Auctario ad Trithemium de S. E. c. 402. p. 73. ed. Fabric.

§. IV.

Eædem, uti conjicimus, rationes nativitatis tempus nobis reticent. Et claruiſſe quidem non longe poſt beatum Franciſcum, ait TRITHEMIUS, (d) quem anno MCCXXVI fatis conceſſiſſe conſtat. Iisdem verbis Davidem Franciſci Aſſiſii σύγχρονον facit, vetus Ordinis Minorum ſcriptor FRANCISCUS GONZAGA. (e) Facileque id confirmari poteſt ex ætate discipuli Noſtri, Bertholdi, qui & ipſe familiæ Franciſcanæ alumnus, poſtquam concionibus ſacris inclaruiſſet, in patria Ratisbonæ anno MCLXXII obiit, cujus magiſtrum uno tantum anno prius naturæ debitum ſolviſſe infra probabimus, conſodiemusque errorem ſcriptoris *Sanctorum Auguſtanorum*, noſtrum circa annum MCXXVIII. vita functum eſſe aſſerentis. Ex quibus certum quidem eſt, Franciſco adhuc ſuperſtite eum vixiſſe, at nativitatis annum tamen iſta nondum eruunt, quem tamen in ſeculi decimi tertii initia incidiſſe ex vitæ ejus circumſtantiis ſuſpicamur.

§. V.

Nomen dediſſe Davidem ſacræ, quam Franciscus Aſſiſias haud ita pridem inſtituere cœperat, familiæ, quæ Minorum fratrum dici ſolet, non eſt, quod dubitemus. Nam hoc eum nomine poſt discipulum ejus Bertholdum, inſigniunt omnes, qui eum commemorant. Et TRITHEMIUS

(d) De Scriptoribus eccleſ. c. 455. p. 111.
(e) De origine ſeraphicæ religionis c. de viris illuſtr.

US (f) quidem incertum id facit; ſcribit enim: *David, ut ferunt, ordinis Minorum*: aſt alio tamen loco (g) ſine hæſitatione S. Franciſci religionem eum profeſſum fuiſſe aſſerit. Vixiſſe autem Davidem inter Franciſcani ordinis fratres in patria Auguſta ex illis, quæ de ejus morte & ſepultura infra dicemus, conſtabit. Quamvis autem hæc certa ſint & indubitata, eadem tamen certitudine dici non poteſt, quo tempore ſacræ ſe Franciſci militiæ addixerit, & quibus annis inter Minores fratres Auguſtæ vivere cœperit? Et veterum quidem annalium traditio inter Auguſtanos eſt, Sibothum eccleſiæ Auguſtanæ epiſopum anno demum MCCXLIII locum Franciſci aſſeclis apud Auguſtanos feciſſe, iisque templum, quod ad Stræfingeriam portam ſitum eſt, (h) tradidiſſe, quam opinionem, velut certam noſtri temporis ſcriptores, qui annales Auguſtanos condiderunt, (i) ſequuntur; ex quo ſequeretur, ante hunc annum locum Davidi aſſignari non poſſe. Aſt ſubleſtam eſſe annalium Auguſtanorum fidem & vel eos in annorum numero errare, vel facta prima & ſecunda inter ſe confundere, ex indubitatis hiſtoriæ Franciſcanæ ſcriptoribus demonſtrari poteſt, quorum

(f) l. c.

(g) Annal. Hirſaug. T. I. ad ann. 1251. p. 588.

(h) Id hodie quoque Minorum templum audit, at evangelicæ religionis exercitio deſtinatum, monaſterium autem hodie Xenodochium S. Jacobi eſt, utriusque religionis civibus ſacrum.

(i) P. CORBIN. KHAMM. hierarch. Auguſt. P. I. p. 239. VON STETTEN Hiſt. Aug. c. V. §. 26. p. 70.

rum fide (k) ſcimus, anno jam MCCXIX Franciſcum Spira miſiſſe F. Cæſarium, ut inter Suevos & vicinos ſui ordinis monaſteria erigeret, & inter ea Auguſtanum primum fuiſſe. Conſtat etiam ſcriptoris *Conformitatum S. Franciſci* teſtimonio (l) F. *Tertericum Auguſtanum primum a Franciſco, ejusque commiſſario* quem vocant, *F. Cæſario Spirenſi Alemanniæ ſuperioris miniſtrum provincialem fuiſſe conſtitutum, eumque diem extremum clauſiſſe Auguſtæ in eccleſia FF. Minorum conventualium, quam ipſe virgini glorioſæ dicatam reliquit, ſepultum anno MCCXXXI.* Qui & addit: *Uberrimos eum in vinea Seraphica proferentem fructus, eam multiplicatis vinitoribus mirifice excoluiſſe.* Ex quo loco non tantum manifeſtum eſt, ante annum MCCXLIII fratres minores jam apud Auguſtanos floruiſſe, ſed & evinci poteſt, poſt annum MCCXIX. quo Cæſarium ad condenda ordinis ſui cœnobia dimiſit Franciſcus, & ante annum MCCXXXI, quo obiit Tertericus, qui primus monaſterio hujus familiæ Auguſtano præfuit, Noſtrum, ab eodem plures hujus religionis alumnos recipiente, huic numero fuiſſe adſcriptum.

§. VI.

Eruditionis & pietatis laude in hoc Fratrum minorum apud Auguſtanos conventu Davidem vixiſſe, munusque ideo lectoris, quem vocant, id eſt

(k) MARIUS OLYSIP. de rebus Franciſc. relig. GONZAGA de orig. Seraph. rel. & ipſe quidem KHAMMIUS P. II. p. 241. eccleſiam FF. minorum conventualium primo 1231 jam fuiſſe aſſerit.

(l) l. c.

eſt profeſſoris S. Theologiæ obtinuiſſe, ex inſcriptione *formulæ novitiorum* ab eo ſcriptæ præfixa conſtat, in qua *F. David de Auguſta ordinis fratrum minorum profeſſor ſacræ Theologiæ*, ſalutatur: Quod ejus munus colligi etiam ex dedicatione iſtius formulæ poteſt, in qua Bertholdum (m) & conventuales reliquos discipulos ſuos eſſe innuit. Scribit etiam ad eundem: *Deſideraſti a me frater clariſſime, ut aliquid ſcriberem tibi ad ædificationem, ex quo abſens ſum a te, ſicut aliquando præſens tibi ore dicere ſolebam, quando ad tempus novitiatus tui magiſter eram tibi deputatus.* Cum vero, quem habuit discipulum, Bertholdus concionandi potiſſimum facultate & facundia orationum ad populum habitarum inclaruerit, recte inde concluditur, ejus quoque præceptorem ab hac dicendi virtute, prout temporum conditio ferebat, imparatum haud fuiſſe. Quod de eo diſerte tradit TRITHEMIUS: (n) *quia ſermonum popularium declamator fuerit egregius, de tempore ſimul & de ſanctis congruos eum ſermones compoſuiſſe*; & alio loco, (o) *in declamandis ſermonibus ad populum excellentis ingenii fuiſſe*, aſſerit.

§. VII.

(m) Natus eſt Bertholdus Ratisbonæ, inque conventu Minorum Auguſtano educatus & a Davide ſacris litteris inſtitutus in patriam rediit, ibique ordinis ſui monaſterium condidit: tantæ virtutis & facundiæ orator, ut quod HENRICI STERONIS teſtimonio in annal. ad an. 1253. apud FABRIC. bibl. lat. med. T. I. p. 657. & OUDINUM l. citando conſtat, 60000 auditores numeraverit, defunctus in patria 1272. ob ſanctitatis odorem & miraculorum famam, beatorum inſertus albo. Conf. OUDIN. de S. E. T. III. p. 443.

(n) Annal. Hirſaug. l. c.

(o) De S. E. l. c.

§. VII.

Floruiſſe Davidem ingenio & doctrina pro conditione ævi ſui, & inprimis in morali & aſcetico argumento eruditionis ſacræ virtutem oſtendiſſe facile credi poteſt TRITHEMIO (p), cui *Vir* audit *in divinis ſcripturis exercitatus*, & MARIANO, (q) qui *in omni morum doctrina probatum* vocat. Nam qui ſcripta viri pii & diſerti curatius evolvunt, non naturalem tantum ingenii pulcritudinem detegunt, ſed & iudicium practicum humani animi receſſus probe explorans, & experientia atque attentione pulchre edoctum, quæ præclariſſimæ moralis doctrinæ virtutes ſint, obſervant. Sed & dictionis perſpicuitate, tractationis ordine, & ſtyli Latini puritate ſupra ſeculi ſui conditionem longe aſſurgit, quamvis ex ejus ſordibus aliquid traxerit. Qua vero ſanctitatis laude floruerit, vel ex eo judicium fieri poteſt, quod beatorum choro eum inſeruerit curiæ Romanæ ſententia, quæ ſanctitatis & miraculorum opinionem ad hanc beatitatis declarationem poſtulare ſolet. Et utrumque etiam ſcriptores eccleſiaſticæ hiſtoriæ de eo jactant. Et TRITHEMIUS (r) quidem ſatis caute, ut ſolet: *Doctus devotus & ſanctus, qui multis & in vita & poſt mortem fertur corruſcaſſe miraculis*; alioque loco, (s) *vita & converſatione inſignem* vocat; quibus addimus *Conformitatum S. Franciſci*

 ſcripto-

(p) l. c.

(q) Chron. Ord. Min. T. II. c. 17. apud OUDINUM de S. E. T. III. p. 447.

(r) l. c. annal.

(s) de S. E. l. c.

ſcriptorem, cui *vir* audit *in omni disciplina decentiſſimus*. His recentiores ſuccinunt, & inprimis hujus ordinis encomiaſtæ eum magnifice extollunt, quos hoc loco exſcribere, eſſet lectoris patientia abuti. Ut ex ungue leonem cognoſcas lege ad ſcriptorum ejus editionem, quæ nonnemo præfatus (t) eſt; ibi enim *medulla evangelicæ perfectionis*, invidendo elogio, ejus ſcripta appellantur. Nemo vero ambitioſius in ejus laudes excurrit, quam, quem discipulum habuiſſe diximus, Bertholdus; ſi enim veteri cuidam ſcriptori, cujus nobis ex codice mſc. verba conſervavit MATTHÆUS RADERUS, (u) fides habenda, *hora obdormitionis revelata fuit B. Bertholdo actu Ratisbonæ prædicanti, qui recommendans eum populo, hunc verſum:*

Qui pius, prudens, humilis, pudicus,
Sobrius, caſtus fuit & quietus
Vita dum præſens vegetavit eius
Corporis actus

in ejus laudem dixit.

§. VIII.

Mortis tempus ignorari, nec ſe definire auſum eſſe, ait CAVEUS (x): FABRICIUS (y) annum

(t) Bibl. max. Col. T. XIII.

(u) Bavar. S. Vol. I. p. 54. l. c. ad chronica Saxonica provocat WADINGUS de ſcript. Ord. Min. p. 99. KHAMM. ſed Bavaricos eum dicere voluiſſe putamus, qui hæc commenta ridet, in annal. Ord. min. ad An. 1272. n. 15.

(x) Hiſt. lit. S. E. p. m. 632.

(y) l. c.

num ponit MCCLXXII. ſecutus LUCAM WADINGUM (z) & CASIM. OUDINUM, (a) quos tamen confudiſſe Bertholdum & Davidem certum eſt. Ille enim cum hoc anno exſpiraverit, prius hunc ejus magiſtrum fatis conceſſiſſe oportet, quod eum pro roſtris laudavit. Certiora tradit Anonymus vetus, cujus hæc verba ex mſc. Bavarico produxit RADERUS, (b) *anno prædicto MCCLXXI. XVII. Kal. Decembres obiit reverendus religioſiſſimus pater David, in Auguſta ſepultus, ſocius fratris Bertholdi de Ratispona.* Quietis locum in cœnobio Auguſtano obtinuiſſe, tradit etiam TRITHEMIUS. (c) Intercedit vero utrique *SS. Auguſtanorum* editor; cui alius & annus mortis & locus ſepulcri videtur, moto auctoritate epitaphii quod Gemundæ Suevorum his verbis legitur: *Candide lector: Hoc ſub lapide requieſcunt oſſicula Davidis fraterculi, qui a S. Franciſco huc miſſus ſeptem cum fratribus anno MCCVIII.* Vidit Vir illuſtris annum hunc non quadrare temporibus Davidis de Auguſta; cum autem certum haberet, non alium Davidem, niſi Auguſtanum, intelligi, mendum in numero quæſivit, & vel annum XXVIII vel XXXVIII ponendum eſſe judicavit. Quæ nollemus acuminis & palati critici Viro excidiſſe; quem ex adductis a ſe teſtimoniis latere non potuit, Davidem noſtrum Auguſtæ ſepultum eſ-

(z) ibid.

(a) l. c.

(b) l. c. quod & P. KHAMM l. c. repetit.

(c) l. c. annal.

ſe, qui & ipſe monuit ſerius, quam iſtud epitaphium aſſerit, non alium ad Suevos quam Cæſarium fratrem miſiſſe Franciſcum, & qui Bertholdum discipulum paulo poſt obiiſſe longe ſerius non ignorabat. Unde totum illud epitaphium aut de alio Davide intelligendum, aut ob manifeſtum anni temporisque errorem inter ſuppoſititia eſſe referendum putamus, ideo effictum, ut fraterculi illi antiquitatis ſibi dignitatem emendicarent, quod & ipſa dictio inſcriptionis, quæ recentiorem ætatem ſapit, prodere videtur.

§. IX.

Sed non viva tantum voce, verum etiam calamo discipulos formandos, aſcetasque curæ ſuæ commiſſos, maxime novitios erudiendos ſibi eſſe ſtatuit David noſter, qui etiam orationes ad populum habitas vel ſcriptas reliquit ipſe, vel ab aliis ſcripto excipi, quod celebribus oratoribus interdum fieri videmus, paſſus eſt. Hujus generis conciones paſſim inter mſc. codices bibliothecarum latere catalogi literarii ſcriptorum eccleſiaſticorum apud Wadingum, Caveum, Oudinum, alios, teſtantur, in Baſileenſi quoque bibliotheca ejus reperiri tractatum *de perfidia religioſorum*, auctor eſt B. SPIZELIUS (d) noſter; eum vero argumenti invidia in tenebris retinuiſſe videtur. Lucem autem viderunt tractationes tres: *Formula novitiorum*, *formula interioris hominis*, & *de ſeptem proceſſibus religioſi ſtatus*, quæ ut ſuo tempore ob auctoris celebritatem & argumenti pietatem plurimi fiebant, ita inter aſcetas quoque recentioris temporis auctoritatem obtinuerunt. Harum primam

(d) Arc. bibl. retect.

mam ſeorſim, & paulo poſt tres iſtas ſimul edidit nonnemo Auguſtanorum eruditorum *ad inſigne pinus* apud *Joanem Prætorium, cum Privilegio Cæſaris perpetuo anno MDXCV.* Quem vel Marcum, vel Paulum Welſerum, ejus fratrem, virum itidem eruditiſſimum, fuiſſe, & locus editionis atque typographeum, & dedicatio inſcripta Joanni Antonio Velſero, Joan. Aug. Vind. II. Viri F. ſocietatis Jeſu presbytero, & ſtylus atque forma cum Welſerianis reliquis conſpirans, nobis perſuadent. Adeo vero rara eſt hæc editio; ut pleræque ſunt, quæ ad inſigne pinus prodierunt, ut Viri etiam literatiſſimi, & in his Fabricius & Oudinus eam non viderint, & annum editionis verum ignoraverint, quem MDXCIII ponunt. Quæ ſine dubio raritas commovit *bibliothecæ maximæ* editores, ut has Davidis Auguſtani ſcriptiones ſuæ collectioni (e) inſererent. Sed & alia ratio huic eas collectioni inſeruiſſe videtur. Paſſim enim inter Bonaventuræ opuſcula conſpiciuntur, vel quod ipſius Bonaventuræ fuiſſe crederentur, vel quod Doctor Seraphicus primam earum texturam dediſſe, David incrementum plenamque elaborationem videretur. Recte autem monuit WADINGUS, (f) informem fuiſſe indiscriminatim omnium D. Bonaventuræ nomine opusculorum congeriem, unde nullus dubitat, quin hæc tria ad Davidem de Auguſta pertineant. Notiſſimum enim, Franciſcanæ religionis ſodales, corraſiſſe quæcunque poterant, & ſuppoſuiſſe, ut

(e) T. XIII, ed. Colon. T. XXV. ed. Lugdun

(f) l. c.

haberent quod Thomæ Aquinatis πολυγραφίᾳ opponerent. Nolimus tamen contentioſius refragari, ſi quis contendat vel ex Bernardo vel Bonaventura Davidem ſapuiſſe; qui & olim mos fuit, & hodie etiam inter ſcriptores celebres interdum obtinet. Fecit autem argumenti præſtantia, ut in Germanicum quoque idioma verterentur, qualem editionem nuper Auguſtæ excuſam vidimus: Latere quoque in Belgii bibliothecis libellos Davidis *de modis revelationum*, *de generibus viſionum*; *de ſpeciebus tentationum*; *de virtutibus*; *de profectu religioſorum*; *de affectu orationis*; tradit ANDR. SANDERUS. (g)

§. X.

Solet ob hæc ſcripta in myſticorum catalogo poni David Auguſtanus, quod etiam POIRETUS, (h) & qui hunc ſecutus eſt, Arnoldus fecerunt. Aſt hos ipſos ejus libros non vidiſſe, quod etiam Poiretus ipſe innuit, inde patet, quod nihil myſtici habet, & nec famoſam illam purgationis, illuminationis & unionis viam ſequitur, nec reliqua myſticorum principia urget, ſed aſceticorum more homines religioni ſacræ addictos ad formandam pie ſolitudinem vitæque cœnobiticæ ſanctitatem & ſuperandas vitæ ſecularis tentationes adducit. Cujus exemplum eſſe poteſt libellus, cui *ſpeculi de ſeptem proceſſibus religioſi ſtatus* titulum præfixit.: Illi enim ſunt; fervoris, laboris, conſolationis, tentationis, remediorum, vir-

(g) Hiſt. Belg. erud. T. II. p. 136.

(h) Cat. auct. myſt. T. II. opusc. add. tr. de eruditione p. 586.

virtutis, & ſapientiæ, quare inſtar Theologiæ alicujus moralis cœnobiticæ haberi poteſt. Multa quoque pulcra, ſeria, ſana monet, (i) & moralem Jeſuitarum theologiam longis poſt ſe paraſangis relinquit, dignus qui exſanguem impiamque horum hominum philoſophiam in ruborem det. Et, ſi verum fatendum, haud displicituram pietatis faciem in illa ſeculi ruditate & doctrinæ impuritate, depingit, dignus qui noſtræ quoque ætatis lectioni vehementer commendaretur, niſi duo nos quammaxime offenderent momenta, quæ corruptioni doctrinæ, quæ illo tempore invaluerat, adſcribenda ſunt, at, dici non poteſt, quam turpiter reliqua omnia commaculent. Nempe parum vel nihil habet de Chriſto, ut hunc omnis ſanctitatis fontem vel ignoraſſe vel neglexiſſe tantum non videatur; &, ſemipelagianiſmo adhærendo (k) prodit, quam impuræ ſcaturigini ſua debeat. Verum poſterius ſui ſeculi vitium fuit, quod nondum emaculavit Romana eccleſia, prius forte ſuppoſuit magis quam neglexit uno enim loco (l) ſcribit: *Ideo te quæras conjungere Chriſto, ut ſanctificeris ab ipſo.* Cœterum multa veritatis teſtimonia in his ſcriptis inveniet lector attentus & alienus a ſectæ ſtudio; unde Davidem Auguſtanum inter ſtellas primæ Magnitudinis in iſto cœlo nebuloſo, qui ſeculo XIII lucem theologicam obnubilavit, collocare nulli dubitamus.

(i) Vid. loca p. 260. 270. 273. 356.

(k) Conſulatur locus p. 139.

(l) p. 436.